Ner 263. ROK 1842 CZWARTEK 17 LISTOPADA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztéry, numer pojedynczy groszy dziesięć.

IMIONA RZYMSKIE.
Jutro Poświęcenie Kościoła.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Jutro Stanisława.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień	godzina	Barometr do 0° Reaumura w miarze Paryzkiéj	Stopnie ciepła podług Reaumura	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i rożne uwagi
15	6	27" 3' 935	+ 2° 8	2, 14	Pł Zachodni mocny	Pogoda z Chmurami	
	2	3, 960	+ 4, 3	2, 09	Zachodni słaby	Pochmurno	
	10	4, 524	+ 2, 1	2, 27	Żaden	,,	Deszcz

Wiadomości zagraniczne.

ROSSYA.

Petersburg 4 Listopada.

Przez Reskrypt Cesarski z d. 8 Paźd., Najmiłościwiéj mianowany został kawalerem orderu ś. Stanisława 1 klassy, dowodzący dywizyą rezerwową oddzielnego korpusu Kaukazkiego, Jenerał-major Maximowicz I.

Na Newie dziś ukazały się dosyć gęste kry, i o godzinie 8 zrana, most Izaaka został ściągnięty.

FRANCYA.

Paryż 8 Listopada.

Przed tutejszym sądem przysięgłych rozpoczął się wczoraj proces przeciw panom Hourdequin i spólnikom, byłym urzędnikom prefektury Sekwany oskarżonym o wieloletnie przeniewierzanie się i wyłudzanie pieniędzy przezco niejedną familię do największéj przywiedli nędzy. Proces ten zajmie kilka posiedzeń, gdyż 134 świadków jest zapozwanych. Stanowisko jakie obżałowani przed kilku jeszcze miesiącami zajmowali, jako téż imiona osób, które ich przekupić usiłowały obudza ciekawość publiczności Paryzkiéj tłumnie do sali sądowéj spieszącéj.

»*Presse*« donosi o zmniejszeniu liczby liniowych okrętów z 20 do 8; przeciw temu postanowieniu ministra marynarki powstają wszystkie dzienniki opozycyjne naganiając mocno takie lekceważenie wotum izby, która poprawkę pana Lacrosse przyjęła.

Dnia 7 Listopada.

Dowiadujemy się że rozbrojenie części floty pewnych wielki wpływ na izbę wywierających deputowanych spowodowało do czynienia admirałowi Duperré przedstawień w téj mierze. Minister miał im odpowiedzieć, że gdy kwestya wschodu żadnemi nie grozi kolizyami, uważano więc czas ten za korzystny dla zmniejszenia kosztownéj floty. Z resztą że Francya mieć będzie za pół roku 7 do 8 parostatków, które w bardzo krótkim czasie na stopę wojenną postawić można. Oświadczenie to nie miało zadowolić deputowanych, którzy dali do zrozumienia, iż rzecz tę na posiedzenie izb wniosą.

Pan Olozaga otrzymał onegdaj z Madrytu depesze powołującego bezzwłocznie do powrotu.

Po licznych protestacyach fabrykantów północnéj Francyi przeciw związkowi celnemu z Belgią zaczynają teraz zwolennicy tegoż odzywać się w sposób przeciwny; demonstracye tego rodzaju objawiają się najbardziéj na południu i przekonywają, że stronnicy Fulchirona-

w własnym tylko wystąpili interessie. Ministerium nabrało z tąd odwagi i spodziewa się że spekulanci Paryzcy oświadczą się za rzeczoną unią handlową, którą tylko dla niesprzyjających teraz okoliczności na poźniéj odłożono.

Indyjski xiąże Dwarkanauth opuścił wczoraj Paryż udając się przez Marsylię do swojéj ojczyzny, z kąd na przyszły rok wielu robotników sprowadzić zamyśla dla oswojenia ich z przemysłem i postępami fabrykacyi europejskiéj. Dwarkanauth jest ostatni z panującéj familii indyjskich słońca czcicieli.

Pan Lamartine nie przyjął ofiarowanéj sobie redakcyi dziennika »*la patrie*«; słychać teraz że Pan Thiers nakłonił jednego z swoich przyjaciół do nabycia téj gazety, aby ją wydawać w duchu opozycyi.

Giełda 8 *Listopada.* Na początku dzisiejszéj giełdy starano się utrzymać kursa, ale tak liczni byli sprzedający że renty francuzkie o 20 — 25 centymów spadły. Mówiono o niepomyślnym stanie zdrowia króla co jednak okazało się bezzasadném, gdyż J. K. Mść. dziś w Tuileryach prezydował w trzech godzinnéj radzie gabinetowéj.

W doniesieniach z Afryki ciągle wspominają o uderzającém nieporozumieniu między marszałkiem Soult a jenerałem Bugeaud. Zapewniają, że minister wcale nie podziela zdań jenerał gubernatora co do zarządu Algieryą; że mianowicie uznaje za niepotrzebne, a nawet za szkodliwe, owe ciągłe wyprawy i razzia. Mówią nawet, że minister wprost nie zgadzał się na plan wyprawy jesiennéj, i że umyślnie posyłał pułkownika Delarne do Algieru, aby jenerała Bugeaud od tego zamiaru odwieść. Pogłoski te potrzebują wprawdzie potwierdzenia lecz powtarzają się tak często, iż nie mogą być całkiem bezzasadne.

Dziś rano, p. Olozaga miał konferencyą, trwającą przeszło godzinę, z lordem Cowley, posłem angielskim po któréj lord udał się do ministerstwa spraw zagranicznych. To dało powód do pogłoski, że poseł angielski wziął na siebie uczynienie niektórych kroków, celem zbliżenia gabinetu francuzkiego z hiszpańskim.

Constitutionnel, który po powrocie p. Thiers do Paryża, znowu stał się interessującym, donosi dzisiaj, że projekt do związku celnego został zaniechany; na posiedzeniu bowiem, onegdajszém, u pana Fulchiron, w imieniu ministrów złożoną została deklaracya, że żaden wniosek tego rodzaju na następnem zgromadzeniu izb nie będzie przedstawiony. Król Leopold, zawiadomiony jest, od kilku dni, że rząd francuzki nie myśli dléj prowadzić rozpoczętych układów. Od roku 1834, czwarty to raz, lub piąty, projekt związku handlowego pomiędzy Francyą i Belgią z razu przyjęty, późniéj znowu odłożony zostaje.

Dyrektorowie wydziałów: skarbu i spraw wewnętrznych Algieru, pp. Blondel i hrabia Guyot, wrócili 14 Października; z podróży inspekcyjnéj, odbytéj do Mostaganem, Mazagranu i Oranu, dla zbadania różnych przedmiotów, odnoszących się do przyszłéj kolonizacyi tego kraju. Hrabiemu Guyot, szczególniéj poruczono przekonać się, czy nie można w okolicy Oranu założyć kilka wiosek, osiedlonych wyłącznie Hiszpańskimi kolonistami. Plan ten obiecuje wielkie korzyści, gdyż Oran leży blisko brzegów Hiszpańskich: utrzymuje ciągle związkt z Kartageną, a Hiszpanie znają uprawę ziemi, mianowicie ogrodnictwo, są wytrwali, i na małym zarobku przestają; w swoim zaś kraju, niższe klassy taką znajdują trudność wyżywienia się, iż wątpić nie można, że wielka liczba ludzi chętnie usłucha wezwania, aby się przenieść do Afryki.

Przez Algier otrzymano niektóre wiadomości dotyczące państwa Tripoli. W ciągu roku 1842 wywieziono z Tripoli do Stambułu, Smyrny i innych miast wschodnich 1,400 niewolników to jest: daleko więcéj, aniżeli zwykłe w innych latach. Powiększenie to przypisują obawie handlujących niewolnikami, że w krótkim czasie zbrodniczy ten przemysł na całém pobrzeżu północnéj Afryki będzie wytępiony. Nowy basza Tripolitański codziennie staje się popularniejszym. Łączy w postępowaniu swojém sprawiedliwość i sprężystość z wyrozumiałością; Europejczycy nadewszystko używają pod nim wszelkiéj opieki. Basza pilnie stara się poznać Europejskie zwyczaje, prawa i obyczaje. Dnia 12 Września, znajdował się na obiedzie u konsula Angielskiego, na który i wszyscy inni konsulowie byli zaproszeni.

ANGLIA.

Londyn 8 *Listopada.*

Oddziały artyleryi królewskiéj których użyto do przytłumienia niespokojności w obwodach fabrycznych, już wróciły z Manchestru, co uważać można za dowód zupełnéj spokojności między robotnikami fabrycznemi.

Dwór bawi jeszcze w Windsorze gdzie urodziny xięcia Walijskiego uroczyście obchodzone będą. J. K. Mość wyprawi świetny bankiet z koncertem. Pan W. Ross miał wczo-

raj zaszczyt przedłożyć J. K. Mości rycinę według portretów królewicza i xiężniczki sporządzoną.

Times zbija pogłoskę oszczerczą, jakoby między pewną damą wysokiéj rangi i młodszym członkiem familii królewskiéj zachodzić miały miłosne stosónki. Broniąc dobréj sławy, dodaje ten dziennik iż z najwyższego źródła upoważniony może śmiało zaprzeczyć wszystkie podobne wieści jako umyślnie rzuconą potwarz.

Standard donosi: Wiadomo że był domysł, iż koszta wyprawy Ludwika Napoleona do Bolonii, które do 80,000 f. s. wynosiły, fałszywemi biletami skarbowemi opędzono. Teraz się wykazało że wszystkie wydatki na wojenne przedsiewzięcie z własnych pokrył funduszów. Jakikolwiek więc zarzut jego nierozważnemu krokowi uczyniéby można, honor jego został niesplamiony.«

Arcyxiąże Austryacki Fryderyk, zeszłego czwartku przybył z Glaskowa do Liverpool; w Piątek zwiedził budowy publiczne; nazajutrz rano udał się koleją żelazną do Manchester, dla zwiedzenia tamże różnych fabryk, a wieczorem powrócił do Liverpool. W Poniedziałek, J. C. W. wyjechał do Chester, dla odbycia podróży po Walii. Dnia 7. b. m. arcyxiąże spodziewany jest z powrotem w Londynie. W końcu przyszłego tygodnia uda się ze swoim orszakiem na trzy dni, do Portsmouth, a z tamtąd do Brighton, dla odwiedzenia Królowéj; następnie powróci do Londynu, i zabawiwszy jeszcze dwa tygodnie, opuści Anglią, na fregacie Austryackiéj, obecnie stojącéj w Portsmouth.

Roczne urzędowanie O'Connella, jako Lorda-majora Dublinu, wkrótce się kończy. P. Roe, jeden z najzamożniejszych kupców Irlandyi, ma być, jak słychać jego następcą.

Globe mniema, że z traktatem handlowym pomiędzy Francyą i Anglią, równie się stanie jak z traktatem z Belgią, iż będzie odrzucony.

HISZPANIA.

Paryż 7 Listopada.

Idąc w ślady prasy Madryckiéj dzienniki Katalońskie z wielką żywością zajmują się kwestyą uznania pełnoletności królowéj i z tąd możebnemi następstwami. Syn Infanta Don Franciszka de Paula ma najwięcéj przychylnych którzy go nad obcego przenoszą.

Prowincyonalna deputacya Katalonii oświadczyła nakoniec gotowość swoję przyjąć milion assygnacyi skarbowych pod pewnemi warónkami, na które prawdopodobnie rząd nie przystanie.

O bandach karlistowskich od kilku dni zupełnie ucichło.

Otrzymane dziś z Hawany listy, wzmiankują o straszliwéj burzy, która na wyspie Kuba okropne zrządziła spustoszenia, a mianowicie wielką zadała klęskę zbiorowi trzciny cukrowéj.

WŁOCHY.

Rzym 31 Października.

Donoszą z Tivoli, że d. 25. Pazdziernika dało się tam czuć trzęsienie ziemi od wschodu na zachód, bez śladów zniszczenia.

Żyjący tu niemieccy kunsztmistrze, czynią przygotowania do wielkiéj wystawy dzieł swoich w celu przyczynienia się do składek na odbudowanie katedry Kolońskiéj. Zapewne i obcy nie odmówią swego wsparcia patryotycznym niemcom. Poseł Austryacki hr. Lützow ustąpił sali w Weneckim pałacu na pomieszczenie dzieł, które za opłatą widzieć można będzie.

Francuzkie dzienniki mylnie donosiły o powtorném zachorowaniu papieża. Jego świątobliwość zostaje w najpożądańszym stanie zdrowia.

DANIA.

Kopenhaga 4 Listopada.

Thordwaldsen, który dał powód teraz do założenia swego muzeum, przeznaczeniem 27000 talarów, znakomity ten dar powiększył znowu 30,000 talarów, które mają być użyte na wykonanie jego modelów w marmurze, na dokończenie już rozpoczętych, na dostarczenie piedestałów i t. p. Piękny medal, na pamiątkę przybycia Thorwaldsena do Danii, został ukończony, i złoty jego exemplarz, przez akademiją, na posiedzeniu jéj w dniu 31 z.m., Thorwaldsenowi ofiarowany. Podług zdania znawców, ma to być najpiękniejszy medal tegoczesny. Przeznaczony on jest na nagrody za prace młodych sztukmistrzów Duńskich. odznaczające się na corocznéj wystawie akademii sztuk pięknych.

INDYE WSCHODNIE.

Bombaj 1 Października.

Margrabia Tweeddale, nowomianowany rządzca Madrasu przybył do Indyi i ma być wkrótce jeneralnym gubernatorem w miejsce lorda Ellenborough życzącego wrócić do Anglii gdzie jego obecność bardzo potrzebna.

Kalkuta 16 Września.

Wyciągi z depeszy jenerałów England i Pollock. »Skoro wojsko angielskie na d. 7 i 8 Sierpnia opuściło Kandahar wyruszył jenerał

England z korpusem nieregularnego wojska i 25 pułkiem krajowców do Quettah. Dnia 16 przybył do wąwozów Kndszukskich, których nieprzyjaciel nie był jeszcze zajął; dopiero nazajutrz pokazał się w wielkiéj liczbie na wzgórzach, ale nie mógł wstrzymywać pochodu wojska [które na drodze do Quettah niedozna żadnych przeszkód.«

»Jenerał Pollock wyruszył z Dżellalabadu do Gundamuck gdzie mu nieprzyjaciel stawił czoło, ale po małéj potyczce cofnął się w głąb kraju.«

W Kabulu panują jeszcze Akbar Chan i Föttih Dżöng. Dowiedziawszy się pierwszy o zbliżeniu jenerała Pollock wpadł w taką wściekłość, że kapitana Troup na miejscu przebił.— Jedna z dam w niewolą wziętych, pani Wade, żona sierżanta, uciekła z Afghanem i przeszła na wiarę mahometańską.

Z Indyi donoszą że wielki nieurodzaj grozi głodem licznéj ludności, że część 62 pułku doznał rozbicia okrętu przezco 262 ludzi utonęło; prócz tych smutnych wiadomości dowiadujemy się jeszcze że i tam znaczne domy handlowe pobankrotowały i niepomyślny wywarły wpływ na stósonki handlowe.

CHINY.

Macao 26 Lipca.

Według okólnika królewskiego pełnomocnika wyprawa szczęśliwie postępowała. Dnia 23 Maja wojsko opuściło Czapu, zatrzymało się do 13 Czerwca na ostrych wyspach i popłynęło potém wzdłuż rzeki Jangt-sekiinag która do Nankinu i do wielkiego kanału prowadzi. Na wspomnionéj rzece wznieśli chińczycy mocne szańce i tak byli pewni pomyślnego skutku, że łodziom rekognoskującym zbliżyć nie wzbraniali. Dnia 18 rozpoczęło się gwałtowne dwugodzinne bombardowanie, poczém chińczycy cafnęli się, a Anglicy wylądowali. W opuszczonych bateryach znaleziono 253 dział. Anglicy mieli 2 zabitych i 25 ranionych. Dnia 19 bombardowano i zdobyto miasto Szung; 48 dział dostało się w ręce zwycięzców, gmachy rządowe zburzono, a zboże rządowe między lud rozdano. Pełnomocnik królewski popłynął daléj na rzece Wasung i zabrał nieprzyjacielowi 2 bateryе polowe. Wkrótce będziemy mieć wiadomość o zdobyciu Nankinu, dokąd władze rządowe przed nami uciekają.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 15 do dnia 16 Listopada.

Kubiczek Jakób ob., Wodzicki Władysław ob., Żuławski Julian, Maizel Józef ob., Orth Franciszek Siennicki Hilary ob., Engelke Felicyan, z Pols ki; Idzkowski, Gajewski Bonifacy, Bzowski Kazimierz ob., Charle Julia, Sanguszko Władysław xiążę, Jarochiński Edward i Karolina ob., z Galicyi.

Wyjechali z Krakowa

Sredniсki Jan ob., Brzoza Karol ob., Piotrowska Anastazya, Wielowicjski Henryk ob., Potkanska Zofia ob., Woialski Konstanty, Szymakowski Ludwik ob., do Polski; — Słupski Franciszek ob., do Galicyi; — Penisch, Kenig, Chatenoj Leokadya, Remy Franciszek, Beck, do Pruss.

Doniesienie Urzędowe.

LOTERYA KRAJOWA.

W 1020 ciągnieniu d. 16 Listopada 1842 r. w przytomności osób od Rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z koła zostały natępujące numera:

74. — 89. — 25. — 53. — 19.

Przyszłe ciągnienie 1021 przypada dnia 23 Listopada 1842 r.

Doniesienie prywatne.

CYRK OLIMPIJSKI.

Jutro i w sobotę sztuczni-konno jezdźcy pod dyrekcyą P. Robby, będą mieli zaszczyt przedstawić wszelkiego rodzaju sztuki równowagi i zręczności konnéj jazdy, i uwiadamia Szanowną Publiczność, iż tylko kilka jeszcze reprezentacyi przed swoim wyjazdem zamyśla przedstawić.